

DOI 10.31558/2519-2949.2020.2.16

УДК 327:316.32

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5085-7318>**Карпенко О. В., Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У статті розглянуто можливості та наявний інструментарій міжнародних організацій щодо сприяння забезпеченню національної безпеки України в умовах трансформації системи міжнародних відносин, спричиненої переглядом окремими державами світу основоположних норм міжнародного права.

У публікації проаналізовано підходи до взаємодії з міжнародними організаціями в питаннях національної безпеки, які знайшли відображення у нормативно-правовій базі України: покладання на сприяння міжнародних організацій та блоків в питаннях гарантування суверенітету та територіальної цілісності держави; відсутність розроблених чітких та послідовних механізмів взаємодії з міжнародними організаціями для досягнення цілей із забезпечення національної безпеки; відсутність розуміння дійсних, а не декларативних, можливостей міжнародних організацій щодо забезпечення національної безпеки держав-членів та партнерів.

З метою подолання зазначених проблемних аспектів покладання частини зобов'язань із забезпечення національної безпеки на міжнародні організації, визначено ключові напрями взаємодії органів державної влади України із окремими міжнародними структурами, які із застосуванням невоєнних засобів мають можливість сприяти забезпеченню національної безпеки України в існуючих умовах трансформації системи міжнародних відносин.

Зроблено висновок про те, що існують передумови для включення механізмів міжнародних організацій до системи забезпечення національної безпеки України за наступними напрямками: інформаційний, військово-цивільний та економічний.

З огляду на прогнозоване збереження суттєвої ролі міжнародних організацій у питаннях кризового врегулювання та гарантування миру, вважається за доцільне розробити послідовний алгоритм взаємодії органів державної влади України з міжнародними організаціями за напрямками, які сприятимуть забезпеченню національної безпеки України.

Ключові слова: міжнародні організації, національна безпека України, українське законодавство, нормативно-правова база, невоєнні засоби забезпечення безпеки, кризове врегулювання.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Агресія Російської Федерації проти України та зокрема демонстрація, на прикладі подій в Азовському морі та Керченській протоці у листопаді 2018 року, готовності агресора до зміни «гібридного» характеру своїх дій проти України на відкриту форму застосування воєнних засобів для порушення територіальної цілісності та суверенітету України, а також значна різниця у воєнних потенціалах між Російською Федерацією та Україною, вимагають від усіх органів державної влади, уповноважених в питаннях забезпечення національної безпеки, пошуку шляхів відбиття агресії в тому числі невоєнними засобами.

При цьому важливість взаємодії України з міжнародними організаціями та структурами для забезпечення національної безпеки держави обумовлена положеннями керівних документів України, якими визначено, що «зовнішні гарантії безпеки забезпечуватимуться шляхом формування мережі союзництва як з окремими державами та регіональними організаціями й ініціативами (шляхом укладання угод про спільну оборону або військову допомогу), так і з міжнародними безпековими організаціями (шляхом участі у механізмах колективної безпеки)» [1, с. 4].

Водночас, незважаючи на те, що на теперішній час Україна бере активну участь в роботі понад 70 міжнародних організацій [2], частина з яких прямо або опосередковано опікується питаннями забезпечення миру та безпеки, розвиток подій довкола України починаючи з 2014 року, засвідчили досить обмежену ефективність існуючих механізмів забезпечення національної безпеки України

за рахунок участі в роботі міжнародних організацій. Це обумовлюється низкою об'єктивних та суб'єктивних чинників.

До об'єктивних чинників можна віднести організаційні та політичні аспекти, які обмежують можливості міжнародних організацій по захисту миру та безпеки у світі. Зокрема, існуючий формат Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН) не дозволяє прийняти будь-яке рішення, спрямоване проти інтересів держави-постійного члена РБ ООН, яким є Росія. З іншого боку, згорання співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) протягом 2010-2013 років, позбавило нашу державу можливості використовувати наявні в рамках НАТО програми допомоги державам-партнерам, а існуючі міжнародні договори, зокрема Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі та «Будапештський меморандум», не передбачали застосування дієвих важелів впливу на порушника зазначених угод.

До суб'єктивних варто віднести слабе залучення механізмів міжнародних організацій для вирішення проблемних питань національної безпеки держави з боку відповідних органів державної влади України.

В свою чергу, досвід діяльності міжнародних структур безпеки засвідчив їх спроможність колективними зусиллями не допускати збройної агресії проти країн-членів, а також врегульовувати конфлікти на різних етапах їх розвитку. Про це свідчить здатність НАТО колективно забезпечувати безпеку навіть найменших за своїм військовим потенціалом держав-членів та здатність ООН врегульовувати довготривалі конфлікти.

Зважаючи на важливу роль міжнародних організацій у сфері забезпечення національної безпеки, що підтверджується нормативно-правовою базою України, а також провідними аналітичними установами світу, вважається за доцільне визначити можливі напрями взаємодії України з міжнародними організаціями в питаннях забезпечення національної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти забезпечення національної безпеки невоєнними засобами досліджувались такими вітчизняними та зарубіжними вченими як І. Аблазов [3], Е. Кондаков [4], Дж. Най [5], Д. Нанто [6], М. Гончар [7], а питаннями можливостей міжнародних організацій по кризовому врегулюванню – Г. Хоменко [8], Н. Сирота [9].

Разом з тим, у науковій літературі залишається нерозкритим питання, в яких саме напрямках органи державної влади України мають можливість сприяти забезпеченню національної безпеки держави у контексті участі України в діяльності міжнародних організацій.

Формулювання цілей статті. Метою статті є на основі аналізу нормативно-правової бази України та міжнародних організацій, а також фактографічного матеріалу визначити напрями взаємодії органів державної влади України з міжнародними організаціями, які можуть сприяти вирішенню завдань забезпечення національної безпеки держави в контексті участі України в діяльності міжнародних організацій.

Виклад основного матеріалу. Архітектура системи міжнародних відносин, побудована в середині ХХ століття передбачала, що провідну роль у питаннях гарантування миру, недопущення конфліктів та їх врегулювання відіграватимуть наддержавні утворення та міжнародні організації з відповідними повноваженнями.

В період з 1991 по 2014 рік, в питаннях гарантування миру та стабільності на своїй території Україна також значні надії покладала на міждержавні організації та міжнародні угоди. Зазначені положення закладалися до Закону України «Про основи національної безпеки» та до Воєнної доктрини України [10], [11]. Зокрема, в редакції Закону України «Про основи національної безпеки України», який діяв в період з 2003 по 2018 рік, одним із принципів забезпечення національної безпеки України було визначено «використання в інтересах України міждержавних систем та механізмів міжнародної колективної безпеки» [10, с. 5]. Крім того, Воєнною доктриною України, яка діяла в період з 2004 по 2015 рік, в якості одного з основних шляхів запобігання виникненню воєнних конфліктів визначено «участь у міжнародних політичних, безпекових, економічних, культурних та інших організаціях, діяльність яких не суперечить нормам міжнародного права і законодавству України» [11, с. 17], а для стримування потенційного агресора в разі виникнення передумов застосування воєнної сили Україна «може звернутися до Ради Безпеки ООН, інших міжнародних та регіональних організацій, держав-гарантів безпеки України відповідно до Меморандуму про гарантії безпеки... (далі – Будапештський меморандум) щодо здійснення заходів з недопущення застосування воєнної сили проти України» [11, с. 20].

Разом з тим, порушення Російською Федерацією норм та положень міжнародного права, внаслідок анексії АР Крим та агресії проти України, призвело до різкого зростання напруженості

у міжнародних відносинах, перегляду окремими країнами та союзами концепцій національної та колективної безпеки, а також певною мірою ставить під сумнів дієвість наявних механізмів міжнародних організацій та угод сприяти дотриманню миру.

Незважаючи на зниження авторитету міжнародних організацій як гарантів миру та безпеки, спричинене агресивними діями Російської Федерації по відношенню до України, провідні аналітичні та дослідницькі установи світу [12], погоджуються, що наддержавні утворення у майбутньому продовжуватимуть відігравати роль у міжнародних відносинах: «міжнародні організації докладатимуть значних зусиль щоб адаптуватися до більш складного міжнародного середовища, однак все ще відіграватимуть помітну роль. Найбільш ефективними вони будуть при співпадінні інтересів провідних держав по таким питанням яке миротворчість та гуманітарна допомога» [12, с. 19]. Виходячи з цього міжнародні організації можуть бути використані для забезпечення національної безпеки України за визначеними законодавством України напрямками.

При визначенні напрямів зосередження зусиль держави із захисту національних інтересів в рамках міжнародних організацій, необхідно враховувати особливості функціонування та прийняття рішень такими структурами.

Єдиною універсальною міжурядовою структурою з повноваженнями у сфері безпеки, незважаючи на вимоги щодо її реорганізації із врахуванням в тому числі дій Росії, залишається Організація Об'єднаних Націй.

Безумовна легітимність ООН, пов'язана з всеохоплюючим характером її складу, а також з тим, що вона є організацією з універсальною компетенцією, оскільки держави мають можливість включати до її порядку денного практично будь-які питання, пов'язані з воєнно-політичною, соціально-економічною, гуманітарною та іншими сферами [13].

Одним з найбільш суттєвих недоліків прийняття рішення в ООН по ключовим питанням миру і безпеки є обов'язкова відсутність незгоди кожного з п'яти постійних членів Ради Безпеки (РБ ООН), яка носить децентралізований характер, тому, прийняття рішень з таких питань часто затягується, а іноді буває неможливим. Прикладом подібної ситуації може слугувати неспроможність РБ ООН санкціонувати дії щодо врегулювання або сприяння врегулюванню громадянської війни в Сирії через протидію з боку Російської Федерації та Китайської Народної Республіки, а також неможливість прийняття резолюції із засудженням агресії РФ проти України.

Через існуючі протиріччя всередині РБ ООН, можна говорити, що ця міжнародна організація переживає глибоку кризу. Крім того, в умовах агресії з боку Російської Федерації, перед Україною гостро постало питання необхідності протистояння не лише військовому, а й інформаційному та дипломатичному тиску з боку РФ. Ареною такої дипломатичної боротьби стала і Організація Об'єднаних Націй. При цьому, антиукраїнська діяльність Російської Федерації в РБ ООН зосереджується на наступних основних напрямках:

- блокування прийняття резолюцій, спрямованих на засудження агресії Росії та притягнення до відповідальності порушників умов перемир'я;
- зрив миротворчих ініціатив інших країн-членів РБ ООН, в тому числі шляхом прискореного внесення на розгляд РБ ООН власних проектів резолюцій, які вже готуються іншими делегаціями;
- використання РБ ООН як майданчика для поширення завідомо неправдивих відомостей про ситуацію на Сході України та про дії Збройних сил України;
- створення в рамках ООН групи лояльних Росії представників країн-членів, які за винагороду періодично виступають із програмними промовами, спрямованими на поширення російської пропаганди, зміну акцентів у обговоренні певної теми.

Незважаючи на наявність системної кризи всередині ООН та її поглиблення, викликане порушенням Російською Федерацією норм та положень міжнародного права і системною протидією Російської Федерації відновити статус РБ ООН як основного органа з міжнародного врегулювання конфліктів, ООН зберігає значний потенціал для сприяння проведенню заходів із забезпечення національної безпеки окремих держав.

Зокрема, зберігається можливість впливу на агресора через механізми Генеральної Асамблеї ООН, шляхом ухвалення відповідних резолюцій, які незважаючи на не обов'язковість їх характеру, трансформуються у практичні обмежувальні санкції по відношенню до агресора в рамках міжнародних організацій (в тому числі по лінії ЮНЕСКО та Міжнародної організації цивільної авіації /ІКАО/). Крім того, ООН як міжнародний майданчик поширення інформації, повинен

активно використовуватися для спростування дезінформації країни-агресора і доведення до світової спільноти позиції української держави стосовно подій у зоні російсько-українського конфлікту.

На фоні фактичного блокування діяльності ООН з врегулювання окремих конфліктів, до участі в яких залучені держави-постійні члени РБ ООН, у питаннях забезпечення миру та безпеки зростає важливість регіональних організацій. Провідними регіональними організаціями, можливості яких можуть використовуватись в інтересах забезпечення національної безпеки України є НАТО, ОБСЄ та ЄС.

Незважаючи на те, що Організація Північноатлантичного договору (НАТО) формально створювалася як організація колективної оборони, яка мала на меті захист держав-членів від зовнішньої агресії, а також надання їм допомоги при стихійних лихах і катастрофах, з початку 1990-х років роль НАТО дещо трансформувалась і стала включати більш широкий спектр завдань. Зокрема, Північноатлантичний Альянс в 1990-ті роки почав проводити операції, які не підпадають під статтю 5 Вашингтонського договору [14], з метою запобігання поширенню конфліктів і дестабілізації держав-членів або країн-партнерів.

В результаті трансформаційних процесів у світі та всередині організації, на рівні документів НАТО затверджено можливість більш активного доручення НАТО до питань гарантування миру і безпеки за межами території країн-членів. Так, Стратегічна концепція НАТО 2010 розширює уявлення НАТО про кризове регулювання і передбачає участь НАТО на всіх етапах кризи: «У випадку невдачі превентивних заходів щодо конфлікту, НАТО буде готова та спроможна врегульовувати існуючі конфлікти... Операції під приводом НАТО продемонстрували невід'ємний внесок, який робить Альянс у зусилля по врегулюванню конфліктів» [15]. Вона також закликає більше число структур і організацій брати участь і координувати роботу, а також передбачає використання більш широкого набору інструментів. У більш загальному сенсі концепція дотримується комплексного, всеосяжного підходу до врегулювання криз, який робить більший наголос на навчальній підготовці, будівництві місцевих сил і зміцненні військово-цивільного планування та взаємодії.

Починаючи з 2014 року, зважаючи на зростання рівня загрози з боку Російської Федерації, Організація Північноатлантичного договору активізувала діяльність, спрямовану на недопущення втягнення у конфлікти та кризові ситуації держав-членів. Так, Естонія, побоюючись деструктивного впливу Російської Федерації суттєво збільшила свою активність в рамках НАТО. Основним напрямом в цьому відношенні є зусилля «Таллінна по забезпеченню більшої присутності сил НАТО на території Естонії для демонстрації якомога чіткіших намірів НАТО притримуватися своїх зобов'язань по відношенню до держав-членів, які вважають себе такими, що перебувають під загрозою з боку Росії» [16, р. 205].

Разом з тим, сприяння більш активному залученню НАТО до врегулювання конфлікту на території України вимагатиме тривалої роботи із переконання керівництва та населення кожної окремої країни-члена НАТО у доцільності такої участі.

Таким чином, на даному етапі можливості України в рамках НАТО можуть зосереджуватись на проведенні інформаційних та освітніх заходів спрямованих на формування думки про необхідність поглиблення залучення цієї організації до врегулювання російсько-українського конфлікту із використанням широкого набору невійськових та цивільно-військових інструментів НАТО.

Зважаючи на те, що основні повноваження щодо міжнародного моніторингу за ходом виконання Мінських домовленостей покладені на Організацію з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), очікувано зростатиме її роль у системі забезпечення національної безпеки України.

Водночас, через обмежені можливості зазначеної організації об'єктивно та неупереджено висвітлювати розвиток подій на Сході України в існуючих умовах, що пов'язано як з перешкоджанням руху спостерігачів ОБСЄ з боку бойовиків самопроголошених республік [17], [18], так і з окремими аспектами укомплектування Спеціальної моніторингової місії на початковому етапі російсько-українського конфлікту [19], існує нагальна потреба у активізації діяльності України в рамках ОБСЄ за наступними напрямками: створення передумов для збільшення кількості незаангажованих спостерігачів ОБСЄ з числа представників нейтральних країн; розширення інформаційної та роз'яснювальної кампанії по доведенню до учасників організації дійсного стану справ в зоні російсько-українського конфлікту; використання наявних у ОБСЄ механізмів кризового врегулювання для сприяння забезпеченню дієвого припинення вогню.

З початку XXI століття дедалі більшу роль у питаннях гарантування національної безпеки відіграє Європейський Союз (ЄС). Становлення ЄС в якості світового центру економічного впливу вимагало посилення і його політичної ролі на світовій арені, в тому числі в галузі забезпечення безпеки і стабільності в Європі та сусідніх регіонах. На теперішній час, серед найбільш затребуваних механізмів врегулювання криз та конфліктів ЄС є гнучкі політичні, економічні, військові та цивільні інструменти, а також комплекс превентивних дій, що включають дипломатичні зусилля і допомогу розвитку, поєднання цивільних і військових інструментів. На створення таких комплексних і гнучких інструментів і направлено розвиток Європейської політики безпеки та оборони [20, р. 48]. У сфері кризового врегулювання ЄС спеціалізується саме на діях на стику військового і цивільного аспектів кризового врегулювання, що є зараз найбільш затребуваним (цивільна адміністрація, громадянська поліція та інші адміністративні експерти, необхідні в ситуації стабілізації суспільства на стадії постконфліктного відновлення).

Зважаючи на значний досвід ЄС зі сприяння забезпечення національної безпеки держав та кризового врегулювання із застосуванням економічних важелів та інструментів цивільно-військового співробітництва вважається за доцільне провести комплекс заходів, спрямованих на залучення економічних та військово-цивільних механізмів ЄС до забезпечення національної безпеки України як держави, яка входить до сфери життєвих інтересів ЄС та може впливати на стан безпеки держав-членів ЄС. Стосовно необхідності більш активного доручення економічних важелів ЄС для створення середовища безпеки у наближених до ЄС регіонах, дослідники відмічають: «ЄС та його країнам-членам у кількох випадках не вдалося запропонувати кращі економічні заохочення для своїх сусідів ... в той час як Росія незважаючи на порівняну економічну слабкість змогла запропонувати більш суттєві економічні стимули, які в той же час вимагали політичних поступок з боку реципієнтів у короткостроковій перспективі та економічних у середньостроковій» [21, с. 247].

Висновки. Незважаючи на наявність внутрішньої системної кризи в РБ ООН, а також деструктивні дії Російської Федерації, які призводять до суттєвого зменшення авторитету існуючих міжнародних систем та інститутів гарантування миру і національної безпеки окремих держав, міжнародні організації із повноваженнями у сфері безпеки очікувано відіграватимуть значну роль у міжнародних відносинах. Зважаючи на зазначене, вважається, що існують передумови для включення механізмів міжнародних організацій до системи забезпечення національної безпеки України за наступними напрямками: інформаційний, військово-цивільний та економічний.

Перспективи подальших досліджень. На основі аналізу нормативно-правової бази діяльності міжнародних організацій та фактографічного матеріалу, в подальшому передбачається розробка алгоритму проведення заходів органів державної влади України із забезпечення національної безпеки держави в рамках участі в діяльності міжнародних організацій.

Бібліографічний список:

1. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 26.05.2015 року №287. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 08.06.2020).
2. Єдиний державний реєстр міжнародних організацій, членом яких є Україна станом на 01.01.2020. URL: <https://data.gov.ua/dataset/89ea21a9-e0bf-4cac-a05e-c3da6e63d360/resource/eccd8762-2184-4fb3-8e73-6a491528d03d> (дата звернення: 08.06.2020).
3. Аблазов І. В. Воєнно-політичні цілі держави та невоєнні засоби їх досягнення / І. В. Аблазов. *Трибуна*. 2007. № 9-10. С. 16–17.
4. Кондаков Е. Е. Невоенные меры обеспечения военной безопасности Российской Федерации и основные проблемы их реализации URL: <https://flot.com/publications/books/shelf/safety/11.htm> (дата звернення: 08.06.2020).
5. Nye J. The Benefits of Soft Power. Harvard Business School Web Site. URL: <http://hbswk.hbs.edu/archive/4290.html> (дата звернення: 08.06.2020).
6. Nanto Dick K. Economics and National Security: Issues and Implications for U.S. Policy / Dick K. Nanto. – Washington: Congressional Research Service, 2011. – 82 p.
7. Гончар М.М. Гибрессия Путина. Невоенные аспекты воен нового поколения / за заг. ред. М. М. Гончара. *Фрагмент дослідження в рамках проекту «Антарес»*. К.: Центр глобалістики «Стратегія XXI», 2016. – 62 с.
8. Хоменко Г.Д. Основи миротворчості : Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «ДЕМІД», 2008. 312 с.
9. Сирота Н.М. Политическая конфликтология : Учебное пособие / Під ред. Н. Сироти. М.: ИВЭСЭП, 2015. 112 с.
10. Про основи національної безпеки України : Закон України / Верховна Рада України. (Втрапив чинність 08.07.2018) URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 10.06.2020).

11. Про Воєнну доктрину України : Указ Президента України від 15.06.2004 року №648/2004. (Втратив чинність на підставі Указу Президента України №555/2015 від 24.09.2015) URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/648/2004> (дата звернення: 10.06.2020).
12. Global Trends 2035: Paradox of Progress. Washington D.C., 2017. 235 p. URL: <https://www.dni.gov/files/documents/nic/GT-Full-Report.pdf> (дата звернення: 10.06.2020).
13. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf> (дата звернення: 10.06.2020).
14. The North Atlantic Treaty. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm? (дата звернення: 10.06.2020).
15. The Alliance's Strategic Concept. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_68580.htm (дата звернення: 10.06.2020).
16. Lobjakas Ahto. Estonia: Fearing “Decoding” by Russia / Toms Rostoks, Andris Spruds, and others. *The different faces of “soft power”*. Riga: Latvian Institute of International Affairs, 2015. С. 202-220.
17. 75 percent of cases of interference in OSCE SMM work took place in Donbas : Interview with OSCE SMM head Ertugrul Apakan on September 7, 2017. URL: <https://112.international/conflict-in-eastern-ukraine/75-percent-of-cases-of-interference-in-osce-smm-work-took-place-in-donbas-20532.html> (дата звернення: 10.06.2020).
18. Sagramoso D. Russian Imperialism Revisited: From Disengagement to Hegemony. Abington, Охон: Routledge, 2020. 386 p.
19. 80% of OSCE observers in Mariupol are Russians. Interview with Vasyl Budyk (advisor to Minister of Defense of Ukraine) on November 11, 2014. URL: https://zik.ua/en/news/2014/11/11/80_of_osce_observers_in_mariupol_are_russians_539601 (дата звернення: 10.06.2020).
20. Новикова Д.О. Новые инструменты международного кризисного урегулирования: опыт Европейского Союза. М.: МГИМО–Университет, 2009. 112 с.
21. Rostoks Toms, Potjomkina Diana. Soft power of the EU and Russia in Eastern Europe / Toms Rostoks, Andris Spruds, and others. *The different faces of “soft power”*. Riga: Latvian Institute of International Affairs, 2015. P. 243-256.

References:

1. Strategiya natsionalnoyi bezpeki Ukrayini : Ukaz Prezidenta Ukrayini vid 26.05.2015 roku #287. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (data zvernennya: 08.06.2020).
2. Ediniy derzhavniy reestr mizhnarodnih organizatsiy, chlenom yakih e Ukrayina stanom na 01.01.2020. URL: <https://data.gov.ua/dataset/89ea21a9-e0bf-4cac-a05e-c3da6e63d360/resource/eccd8762-2184-4fb3-8e73-6a491528d03d> (data zvernennya: 08.06.2020).
3. Ablazov I. V. Voenno-politichni tsili derzhavi ta nevoenni zasobi yih dosyagnennya / I. V. Ablazov. *Tribuna*. 2007. # 9-10. S. 16–17.
4. Kondakov E. E. Nevoenniy meryi obespecheniya voennoy bezopasnosti Rossiyskoy Federatsii i osnovnyie problemy ih realizatsii URL: <https://flot.com/publications/books/shelf/safety/11.htm> (data zvernennya: 08.06.2020).
5. Nye J. The Benefits of Soft Power. Harvard Business School Web Site. URL: <http://hbswk.hbs.edu/archive/4290.html> (data zvernennya: 08.06.2020)..
6. Nanto Dick K. Economics and National Security: Issues and Implications for U.S. Policy / Dick K. Nanto. – Washington: Congressional Research Service, 2011. – 82 p.
7. Gonchar M.M. Gibressiya Putina. Nevoenniy aspektiy voen novogo pokoleniya / za zag. red. M.M.Gonchara. *Fragment doslidzhennya v ramkah proektu «Antares»*. K.: Tsentri globalistiki «Strategiya XXI», 2016. 62 s.
8. Homenko G.D. Osnovi mirotvorchosti : Navchalniy posibnik. K.: Vidavnichiy dim «DEMID», 2008. 312 s.
9. Sirota N.M. Politicheskaya konfliktologiya : Uchebnoe posobie / Pid red. N. Siroti. M. : IVESEP, 2015. 112 с.
10. Pro osnovi natsionalnoyi bezpeki Ukrayini : Zakon Ukrayini / Verhovna Rada Ukrayini. (Vtrativ chinnist 08.07.2018) URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (data zvernennya: 10.06.2020).
11. Pro Voennu doktrinu Ukrayini : Ukaz Prezidenta Ukrayini vid 15.06.2004 roku #648/2004. (Vtrativ chinnist na pidstavi Ukazu Prezidenta Ukrayini #555/2015 vid 24.09.2015) URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/648/2004> (data zvernennya: 10.06.2020).
12. Global Trends 2035: Paradox of Progress. Washington D.C., 2017. 235 p. URL: <https://www.dni.gov/files/documents/nic/GT-Full-Report.pdf> (data zvernennya: 10.06.2020).
13. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf> (data zvernennya: 10.06.2020).
14. The North Atlantic Treaty. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm? (дата звернення: 10.06.2020).
15. The Alliance's Strategic Concept. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_68580.htm (data zvernennya: 10.06.2020).
16. Lobjakas Ahto. Estonia: Fearing “Decoding” by Russia / Toms Rostoks, Andris Spruds, and others. *The different faces of “soft power”*. Riga: Latvian Institute of International Affairs, 2015. С. 202-220.

17. 75 percent of cases of interference in OSCE SMM work took place in Donbas : Interview with OSCE SMM head Ertugrul Apakan on September 7, 2017. URL: <https://112.international/conflict-in-eastern-ukraine/75-percent-of-cases-of-interference-in-osce-smm-work-took-place-in-donbas-20532.html> (data zvernennya: 10.06.2020).

18. Sagrarnoso D. Russian Imperialism Revisited: From Disengagement to Hegemony. Abington, Oxon: Routledge, 2020. 386 p.

19. 80% of OSCE observers in Mariupol are Russians. Interview with Vasyl Budyk (advisor to Minister of Defense of Ukraine) on November 11, 2014.

URL: https://zik.ua/en/news/2014/11/11/80_of_osce_observers_in_mariupol_are_russians_539601 (data zvernennya: 10.06.2020).

20. Novikova D.O. Novyie instrumentyi mezhdunarodnogo krizisnogo uregulirovaniya: opyt Evropeyskogo Soyuzu. M.: MGIMO–Universitet, 2009. 112 s.

21. Rostoks Toms, Potjomkina Diana. Soft power of the EU and Russia in Eastern Europe / Toms Rostoks, Andris Spruds, and others. *The different faces of “soft power”*. Riga: Latvian Institute of International Affairs, 2015. P. 243-256.

Karpenko O. V. Ensuring national security in the context of Ukraine's participation in international organizations

The article considers the possibilities and available tools of international organizations to promote national security of Ukraine on the background of the transformation of the system of international relations, caused by the revision of fundamental norms of international law by individual states.

The paper analyzes several approaches to interaction with international organizations in matters of national security, which are reflected in the legal framework of Ukraine: reliance on the assistance of international organizations and blocs in ensuring the sovereignty and territorial integrity of the state; lack of developed clear and consistent mechanisms for cooperation with international organizations to achieve national security goals; lack of understanding of the real, rather than declarative, capabilities of international organizations to ensure the national security of member states and partners.

In order to overcome these problematic aspects of imposing on international organizations part of the obligations to ensure national security, identified key areas of cooperation between state authorities of Ukraine and certain international structures, which with the use of non-military means have the opportunity to promote national security in Ukraine.

It is concluded that there are prerequisites for the inclusion of mechanisms of international organizations in the system of national security of Ukraine in the following areas: information, military-civil and economic.

Given the projected preservation of the essential role of international organizations in crisis management and peacekeeping, it is considered appropriate to develop a consistent algorithm for cooperation of Ukrainian authorities with international organizations in areas that will contribute to national security of Ukraine.

Key words: *international organizations, national security of Ukraine, Ukrainian legislation, normative-legal base, non-military means of ensuring security, crisis settlement.*